

разрешението на фиксирания и много значим в случая проблемен кръг.

Разбира се, когато се поставя въпросът за пътя в пространствеността, взет в неговата ромска обвързаност и интерпретативност, се налага да се съобразим с някои други обстоятелства. Преди всичко с наложителната диференциация на изследването на този въпрос в неговите макросоциални измерения, за разлика от неговите персоналнобиографични параметри и резонанси (исторически и съвременни). Освен това трябва да се прави съществено различие и между пътя в пространството като понятиен и реален феномен, взет в неговите митологични, архаично-фолклорни и религиозни представи и проекции, от тези в пределите на етничното съзнание и самосъзнание днес. Темата за пътя и неговото отношение към пространството (географско-природното и социалното) заема особено значимо място в митопоетичната традиция на повечето от етносите в света. Пътят в пространството (земно и отвъдно; приказно или реално) с неговите прелести, опасности и тайнства; кръстопътят с неговата невеста и спотаена съдбовност и предопределеност за отделната или общностната екзистенция; хронотопът на определени и строго дефинирани (сакрални или профанни) събития в житейската биографичност на съответни етнически субекти винаги е намирал изключително широк простор за присъствие и изява във фолклорните традиции и историческите масиви на бита, душевността и културата на тези етноси. Почти винаги пътят е бил своеобразна метафора, символ за начина на светоусещане, световъзприятие, светореагиране и хоризонтално-вертикално ценностно-нормативно фиксиране на определен начин на живот, на отношение към пространството и времето на историята. Неслучайно образът на пътя е вграден в органиката на химна на ромите „Джелем, джелем“.

Разбира се, поради всичко това е необходимо изследване на обстоятелствата, свързани с връзката на този проблем с циганското митологично и актуално съзнание и душевност, битност и екзистенция, подчинени на онези „праисторически гласове“, които от бездната на отдавна отшумялото време идват и отекват и в наши дни в жизнената и културната атмосфера, в менталността и вербал-